

سرشناسه : رحیمی فرج ۱۳۴۵
عنوان و نام پدید آور : حکایت و ضرب المثل ها /مؤلف فرج رحیمی
مشخصات نشر : شیراز فرج رحیمی ۱۳۹۰
مشخصات ظاهری : ۲۰۱ ص
شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۰۴-۷۷۰۶-۹
موضوع : ضرب المثل های فارسی
موضوع : ضرب المثل
موضوع : داستانهای کوتاه فارسی - قرن ۱۴ - مجموعه ها
رده بندی کنگره: ۱۲۹۰ ج ۲۴ PIR ۳۹۹۶/
رده بندی دیویی : ۳۹۸/۴
شماره کتاب شناسی ملی : ۲۵۲۱۰۱۶

نام کتاب : ریشه یابی ۲۵۰ حکایت و ضرب المثل
مؤلف : فرج رحیمی
موضوع کتاب : ادبی
ویراستار : مریم رحیمی
صفحه آرا : عظیمه زارع
تیراژ : ۱۵۰۰
ناشر : فرج رحیمی
نوبت چاپ : اول
جلد دوم
قیمت : ۴۲۰۰ تومان
شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۰۴-۷۷۰۶-۹
تلفن ناشر : ۰۹۱۷۸۵۶۳۲۷۰

تمامی حقوق جهت مؤلف محفوظ است
هرگونه کپی برداری پیگرد قانونی دارد
ایمیل ناشر : rahimy faraj@yahoo.com

پیشگفتار

عمر ما آنقدر طولانی نیست که مسیر زندگی را یک بار برای کسب تجربه و بار دیگر برای به کار بردن تجربه‌ها بپیماییم. رشد و بالندگی در زندگی فردی و اجتماعی مطلوب و خواسته‌ای همگانی است. گویا تقدیر بر این بود که توفیق یابم جلد دوم کتاب ریشه‌یابی ضرب المثل‌ها، حکایات را به چاپ برسانم. از آنجا که جلد اول این کتاب از اقبال عمومی برخوردار بود و با عکس العمل مثبت خوانندگان روبرو شد، جرأت به خرج داده و چند صفحه‌ای به صورت مختصر و ساده گردآوری کردم تا همگان به ویژه نوجوانان و جوانان بتوانند از آن استفاده کنند و بدین ترتیب گامی برای انتقال بخشی از فرهنگ و آداب ایران زمین برداشته باشم. هر چند بضاعت و ادعای یک ادیب را ندارم اما؛

برگ سبزی است تحفه درویش چه کند بینوا ندارد پیش

این کتاب در سه فصل ضرب المثل‌ها، حکایات و واژه‌ها تهیه شده است. در بیان ضرب المثل‌ها نقبی به تاریخ گذشته می‌زنیم تا بدانیم چه مسائلی به وقوع پیوسته است تکیه کلام‌ها چگونه بوجود آمده‌اند تا دانسته‌ها را بهتر انتقال دهیم. هدف از بیان این داستان‌هایی بردن به مفهوم

قصه هست؛ به اصطلاح مغز گردو مهم است نه پوست گردو. ملتی که روایت نکند، برایش روایت می‌کنند یعنی؛ شناخت فرهنگ مهم است. در پایان بر خود واجب می‌دانم از زحمات کسانی که مرا مورد تشویق و تنفّذ قرار داده و در تهیه این مجموعه مرا یاری بسیار داده‌اند، صمیمانه قدردانی و سپاسگزاری نمایم.

فرج رحیمی

تایستان ۹۰

فهرست

عنوان	صفحه
فصل اول: ضرب المثل ها	
توبه گرگ مرگ است.....	۱۸
با دهش گرد می شکنند.....	۱۹
فیس آمدن.....	۲۰
از سکه افتادن.....	۲۱
پولش از پارو.....	۲۲
حنات پیمش من رنگی ندارد.....	۲۳
دست ما را توحنا گذاشتی.....	۲۳
تیغ زدن - سرکیسه کردن.....	۲۴
جانماز آب کشیدن.....	۲۵
آب زیرگاه.....	۲۶
سگ مستب.....	۲۷
یک رنگ بودن.....	۲۷
در بین پیامبران جرجیس را انتخاب کردی.....	۲۸
آسه رو - آسه رو.....	۲۹
پاچه ور مالیده.....	۲۹
چال میدونی.....	۳۰
بزنم به تخته.....	۳۰
چشم خوردن.....	۳۱
از دماغ فیل افتاده.....	۳۲
آخری ممکن است دم نداشته باشد.....	۳۳
جیم شدن.....	۳۳
لقمه گلوگیر.....	۳۴
چند مرده حلاجی.....	۳۶

- چک و چونه: ۳۸
- شاهنامه آخرش خوش است: ۳۸
- از کیسه خلیفه بخشیدن: ۳۹
- کج مار مریز: ۴۲
- گوش به زنگ بودن: ۴۲
- بهشت با ندیده خریدن: ۴۳
- خرم جا، خودم جابزن صاحب خانه خواه براد خواه نژاد: ۴۵
- در هر کاری حکمتی است: ۴۷
- شاخ و شونه کشیدن: ۴۸
- عین گدای سامره: ۴۹
- به گدا چه یک نان بدهی و چه یک نان بگیری فرقی ندارد: ۴۹
- بالا دیدیم، پایینت هم دیدیم: ۵۰
- برگ سبزی است تحفه درویش، چه کند بینوا ندارد بیش: ۵۱
- دست بده ندارند، دست بگیر دارند: ۵۲
- کاسه گدایی: ۵۲
- کجا می روی فکل کردی: ۵۴
- به تریز قبات بر خورد: ۵۴
- آتش به دامن نزن: ۵۵
- لخت کردن: ۵۶
- صابونتان به تن ما خورده: ۵۷
- ناصرالدین شاه: ۵۷
- آش شلم شوربا یا شله قلمکار: ۵۹
- کاسه ی داغ تر از آش: ۶۰
- آشی برات می پزم که به وجب روغن روش باشه: ۶۰
- ناز نشست: ۶۱
- بادنجان دور قاب چین: ۶۱
- سلطان صاحب قران: ۶۲

- ۶۳ شعری از سنایی:
- ۶۴ حکیم باشی را درازش کنید:
- ۶۴ دوغ و دوشاب برایش یکی است:
- ۶۶ هردو بیل:
- ۶۶ دستم به دامن:
- ۶۷ هجلی هفت:
- ۶۷ چراغی (شمعی) که به منزل رواست به مسجد حرام است:
- ۶۸ حساب برانگشتی:
- ۶۹ جنگ:
- ۷۰ دلاور:
- ۷۱ سر آوردن:
- ۷۲ سرش بر باد رفت:
- ۷۲ کله اش بوی قورمه سبزی می دهد:
- ۷۳ زد به چاک:
- ۷۳ گوش خواباندن:
- ۷۴ سر و گوش آب دادن:
- ۷۵ سر پیری و داغ امیری:
- ۷۵ معرکه:
- ۷۶ کلاش پس معرکه:
- ۷۷ آتیش بیارمعرکه:
- ۷۷ سر پیری و معرکه گیری:
- ۷۸ هر چه داری بریز روی دایره:
- ۷۹ خر مگس معرکه:
- ۷۹ از بیخ عرب است:
- ۸۰ دری، وری:
- ۸۰ تیری در تاریکی:
- ۸۱ تو را می فرستم جایی که عرب نی انداخت:

- ۸۱ مثل ستاره سهیل شده اید:
- ۸۲ درش تخته شد:
- ۸۳ زیره به کرمش بردن:
- ۸۴ چیزی بارش نیست:
- ۸۴ با هم کنار آمدن:
- ۸۴ پته تو را می رزم روی آب:
- ۸۵ علاف شدن:
- ۸۶ حاضر یراق:
- ۸۶ وعده سر خرمن:
- ۸۸ یخش نگرفت:
- ۸۸ ریش و قیچی دست شما:
- ۹۰ دبه در آوردن:
- ۹۰ صفحه گذاشتن (گرامافون):
- ۹۱ خان یغما:
- ۹۲ کن فیکون:
- ۹۲ لن ترانی:
- ۹۳ حلوای تنتنایی تا نخوری ندانی:
- ۹۴ حرف مُفت:
- ۹۵ موشکافی:
- ۹۵ گلیم از آب کشیدن:
- ۹۶ همه جورش را دینه بودم این جورش را ندیده بودم:
- ۹۶ کسی که خوراکش زردآلوی هلندر است از این بهتر نمی خواند:
- ۹۷ ریگی به کفشش است:
- ۹۸ با سلام و صلوات:
- ۹۹ یا خدا بخواه یا خرما:
- ۹۹ گرم باران دیده:
- ۱۰۰ بزافخس:

- ۱۰۱ سه سوت:
- ۱۰۲ گربه رقصون:
- ۱۰۳ خشخاش شیشه خرده داره:
- ۱۰۳ موش می‌دواند:
- ۱۰۴ در دیزی باز است حیای گربه کجاست:
- ۱۰۵ کل کل کردن:
- ۱۰۶ کلک مرغابی:
- ۱۰۶ از آب گل آلود ماهی می‌گیرند:
- ۱۰۷ نازک نارنجی (نارنجی = رنج ندیده):
- ۱۰۷ بند آب دادن:
- ۱۰۸ ابلیس نگذاشت که ما بندی کنیم:
- ۱۰۹ حرف به کرسی نشاندن:
- ۱۱۰ من کورم که در خانه شما را زده ام:
- ۱۱۰ علف زیر پات سبز شود:
- ۱۱۱ روی قبر من علف سبز نمی‌شود:
- ۱۱۲ خر ما از کرگی دم نداشت:
- ۱۱۴ کینه شتری:
- ۱۱۵ گوشت قریونی:
- ۱۱۶ شب سمور گذشت:
- ۱۱۸ سرگردنه:
- ۱۱۸ شیش منیژه خانم است:
- ۱۱۹ عذر بزرگتر از گناه:
- ۱۲۰ اسمش نبر:
- ۱۲۱ بره کشون:
- ۱۲۲ مگر پول علف خرس است:
- ۱۲۲ کلاهشون پشم ندارد:
- ۱۲۳ شاه می‌بخشد شیخ علی خان نمی‌بخشد:

- ۱۲۳ قات زدن:
- ۱۲۴ مته به خشخاش گذاشتن:
- ۱۲۵ آسیاب بم بوبت:
- ۱۲۵ بنار آبها از آسیاب بیفتند:
- ۱۲۶ از لام تا کام:
- ۱۲۶ سنگ انداختن:
- ۱۲۷ فال گوش ایستادن:
- ۱۲۸ افراد دو دوزه باز:
- ۱۲۹ دوز و کلک:
- ۱۲۹ شریک دزد و رفیق قافله:
- ۱۳۰ به رخ کشیدن:
- ۱۳۱ شب بیا باغ:
- ۱۳۲ داغم را تازه کردی:
- ۱۳۳ خر داغ کردن:
- ۱۳۳ سایه ات را از سرم کم کن:
- ۱۳۵ پل های پشت سرت راهیچ وقت خراب نکن:
- ۱۳۵ در و تخته با هم میزون می شود:
- ۱۳۷ آفتابی شدن:
- ۱۳۷ خالی بندی:
- ۱۳۷ ننه من غریبم:
- ۱۳۸ نور علی نور:
- ۱۳۹ دعوا سر لحاف ملا بود:
- ۱۴۰ کلات را قاضی کن:
- ۱۴۰ زبان سرخ سر سبز می دهد بر باد:
- ۱۴۰ به هوش که سر در سر زبان نکنی:
- ۱۴۱ لام - الف - لا - لوطی خور:
- ۱۴۲ حقه باز:

- ۱۴۲ دور من خط بگش:
- ۱۴۳ آنچه در چننه داری:
- ۱۴۴ گ خوابش دست ماست:
- ۱۴۴ این کلاه برای سر شما گشاد است:
- ۱۴۵ لشک تمساح:
- ۱۴۵ شیش تو حیش سه قاب می اندازد:
- ۱۴۶ جا تر است و بچه نیست:
- ۱۴۷ دو قورب و نیم آن باقی است:
- ۱۴۷ اشعاری که یک مصرع آن مثل شده اند:
- ۱۴۹ شعر بند توبانی:
- ۱۵۰ مهره مار
- ۱۵۰ رس مار کشیدن
- ۱۵۰ کلک سوار کردن
- ۱۵۱ دم بریده
- ۱۵۱ نو برش آورده
- ۱۵۲ به پت پت افتادن
- ۱۵۲ بگرفتی کوه قاف
- ۱۵۲ هر بر
- ۱۵۳ در یمنی پیش منی
- ۱۵۳ کوک کردن

فصل دوم: حکایات

- ۱۵۶ بزرگ ترین ابزار شیطان:
- ۱۵۶ ایرانیان خودشان زیر پای خودشان را خالی می کنند:
- ۱۵۷ اسامی چه کسانی را در کره ماه و چه کسانی را در کره ناهید می گذارند:
- ۱۵۸ امانت داری شیخ انصاری:
- ۱۵۹ چشم انتظاری:
- ۱۵۹ رابعه قزدار:

- ۱۶۰ خاطره ای از بیل گیتس:
- ۱۶۱ جبران زحمت:
- ۱۶۱ عطار نیشابوری و مولانا:
- ۱۶۲ پارتی و بازی بازی:
- ۱۶۳ چلو کباب ایرانی:
- ۱۶۴ خندیدن از روزگار:
- ۱۶۴ جقدر دست‌ها باید بریده شود:
- ۱۶۵ خداوند ۱۲۰ سال عمر به شما بدهد:
- ۱۶۶ عملیات انتحاری:
- ۱۶۶ گل فراموشم مکن و شعرش:
- ۱۶۷ هدیه عاشق:
- ۱۷۰ قهوه خانه:
- ۱۷۱ نامه ی بدون نقطه:
- ۱۷۲ جشن هالووین یا بال ماسکه و به فارسی صورتک:
- ۱۷۳ کانال سونز:
- ۱۷۳ مسابقات المپیک اولین بار در ایران بود:
- ۱۷۵ انسان همراه خودش چیزی به گور نمی برد:
- ۱۷۵ نزدیکی اجل و دوری اعمال:
- ۱۷۶ با سواد که نشدیم هیچ، صفای بی سواد را هم از دست دادیم:
- ۱۷۷ داستان حسین گردد:
- ۱۷۷ شیخ ابوالحسن خرقانی:
- ۱۷۸ شعر دزدی دیده بودیم ولی شاعر دزدی ندیده بودیم:
- ۱۷۸ مرد بخیل:
- ۱۷۹ اولین سزارین در ایران انجام گرفته است:

فصل سوم: واژه ها

- ۱۸۲ آک یا آکبند:
- ۱۸۲ بغستان:

۱۸۳	منو:
۱۸۴	گل نرگس:
۱۸۵	برسیا یا پرشیا:
۱۸۵	نعل ها:
۱۸۶	سبزه:
۱۸۶	شم:
۱۸۶	تهران:
۱۸۶	نجف:
۱۸۷	پرسی:
۱۸۷	خفقان:
۱۸۷	کوروش:
۱۸۷	هخامنش:
۱۸۷	معانی شیر:
۱۸۹	مهندس:
۱۸۹	هفت خط:
۱۹۰	توانل کندوان:
۱۹۱	سلاخی و قصابی:
۱۹۱	چهار محال و بختیاری:
۱۹۱	نیوز (News):
۱۹۲	برخی کلماتی که از فارسی وارد انگلیسی شده اند:
۱۹۲	قند:
۱۹۲	آلبالو:
۱۹۳	چشم هات آلبالو گیلای می چیند:
۱۹۳	واژه دو قلو:
۱۹۴	فسقلی:
۱۹۴	گوشت در هنر موسیقی:
۱۹۴	سوگند خوردنی است و قسم یاد کردنی است:

۱۹۵	شاطر:
۱۹۵	کارین:
۱۹۶	سلمونی یا آرایشگاه:
۱۹۶	سانتی گراد:
۱۹۶	بغداد:
۱۹۶	پزشکی:
۱۹۷	متلک:
۱۹۷	فعل خوردن:
۱۹۷	بیابان:
۱۹۸	متر کردن:
۱۹۸	رامسر:
۱۹۸	روشنک:
۱۹۸	یخلی:
۱۹۹	رئال (ریال):
۱۹۹	پاپاسی:
۱۹۹	پست:
۲۰۰	استاد:
۲۰۰	پیشنهادهای:
۲۰۱	منابع: